

A SZEGEDI ÁRVÍZ 1879 — VÁSÁRHELYI PÁL, A TISZA-SZABÁLYOZÁS TERVEZŐJE

Nálunk a technikatörténet művelése fontosságának általános elismerése mellett sem áll olyan magaslaton, hogy egy ilyenfajta új vállalkozás ne keltene föltűnést. (Legutóbb a Technikatörténeti Szemle tett kísérletet — a jelek szerint nem sok sikerrel: 6 esztendő alatt 4 kötete jelent meg, az utolsó 1967-ben.) Most a szerveződéi Vízügyi Múzeum és Szaklevéltár indította meg sorozatát Károlyi Zsigmond szerkesztésében, s mindjárt két füzettel. A szerkesztő tájékoztatója szerint a hazai vízi munkálatok történetét kívánják feltárni, s az erre irányuló kutatásnak teret adni, egyúttal bibliografikusan összefoglalva a korábbi eredményeket is. Általánosságban mindenki tudatában van annak, hogy népünk élete szorosan tapadt a vizekhez, hogy azonban ebből valami szélesebb körben hasznosítható következtetést is levontunk volna, azt nem mernénk mondani. Hogy a vízügynek története is van, hogy kutatás tárgya is lehet — az ember el se hinné. Az utóbbi időben erősen nekilendült helytörténetíró munka sokat fog profitálni ebből a kezdeményezésből, hiszen ma még — eltekintve a legutóbbi félszázadtól — jobbra kénytelen beérni réges-rég ismert adatok új szempontú feldolgozásával, általános érvényű megállapítások helyi konkretizálásával. Ahhoz, hogy maga szolgálhasson általánosítható megállapításokkal, figyelembe eddig alig vett területeken kell megindulnia. Elsősorban ebben a tekintetben tartjuk közérdekűnek a szóban forgó vállalkozást, s hogy nem alaptalanul, azt Szeged példáján igazoljuk: a két füzet fent írt címével, meg a programban ígért folytatással, melyben jelentős szerepet kap a Tisza s vele Szeged (A Tisza szabályozása; A Tisza-felmérés; A Tisza mint vízi út; stb.).

A kezünkbe került 1. füzetet Dégen Imre, Lászlóffy Woldemár, Károlyi Zsigmond és Bezerédy István írta. A szegedi árvíz 90. évfordulója alkalmából tekintik át a történeteket, figyelemmel a gazdasági, társadalmi, politikai, pénzügyi összetevőkre, elsősorban a szervezési és műszaki vonatkozásokat domborítva ki. A szakembereknek bizonyára ma is számos tanulsággal szolgál, a nekünk szólót nyomban a katasztrófa után, későn, de nem haszon nélkül levonták, s ez most is érvényes: Nem szabad elbizakodnunk, mert a Tisza szeszélyes folyó, mindig szolgálhat meglepetéssel.

A 2. füzetben Botár Imre és Károlyi Zsigmond állítja elénk Vásárhelyi Pál alakját, születésének 175. évfordulóján, olyképpen, hogy a kritikátlanul hagyományozódott tévedésekkel valós adatokat támasztanak szembe. Meglepő eredményre jutnak: Vásárhelyinek a Tisza szabályozására vonatkozó terveit a Bach-korszakban elsúlylyesztették, ezzel takarva el az akkori vízügyi politika felelőtlenségét, s így burkolva homályba a bajok — többek között a szegedi tragédia — igazi forrását. Vásárhelyit „kárpótlásul” megtették tartalmatlan jelképnek, „legnagyobb magyar mérnöknek”, hogy életművének lényegét üres szólamok kódéba burkolják.

Kell-e ennél több annak megállapításához, hogy a vízügy története is engedhet bepillantást a társadalmi viszonyok mélyére? (*Vízügyi Történeti Füzetek, I—II. Bp. 1970.*)

KULCSÁR PÉTER

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE 1969. I—II.

Kilencedik alkalommal jelent meg a szegedi múzeum évkönyve (ez a kilencedik a múzeum új igazgatójának, Trogmayer Ottónak szerkesztésében). Jövőre már nem ártana összesített mutatót adni, hiszen 1956 óta áttekinthetetlenül sok tanulmány jelent meg a sorozatban, s az évkönyv — ez már csak ilyen műfaj — eléggé eltitkolja anyagát. Íme, most is vagy húsz cikk a legkülönbözőbb tudományterület-